

De Minister van Financiën
Postbus 20201
2500 EE 'S-GRAVENHAGE

Datum
4 juni 2009

Geachte heer Bos,

Op 17 april jl. heeft u mij per brief met kenmerk FM/2009/0862 M verzocht om te reageren op het Rapport Adviescommissie Toekomst Banken (hierna: rapport commissie Maas), vanuit het perspectief van De Nederlandsche Bank als prudentieel toezichthouder. Hieronder treft u mijn reactie aan.

Het rapport van de Adviescommissie Toekomst Banken (hierna: de commissie), getiteld "Naar herstel van vertrouwen" en onder voorzitterschap van Cees Maas, is op 7 april jl. gepresenteerd. De Nederlandse Vereniging van Banken heeft de commissie eind 2008 ingesteld om concrete aanbevelingen te doen die het functioneren van de Nederlandse bancaire sector zouden kunnen verbeteren en daarmee het herstel van vertrouwen in banken kunnen bevorderen.

Algemeen

De Nederlandsche Bank (DNB) verwelkomt het rapport en ziet de implementatie van de aanbevelingen als een essentiële stap om het vertrouwen in de bancaire sector te verbeteren. De commissie benadrukt de eigen verantwoordelijkheid van de sector en reikt daartoe bijzonder nuttige instrumenten aan. Daarbij wordt de brede, internationale context door de commissie geenszins uit het oog verloren. Het besef dat problemen niet tot het nationale niveau beperkt zijn – en daarmee de oplossingen evenmin – zet de aanbevelingen in de juiste context. Die praktische waarde komt terug in de in het rapport geformuleerde "best practices" op het gebied van governance en risicobeheer, beloningstructuren en betrokkenheid van stakeholders in het algemeen.

Tb/2009/00911/PH

Centrale bank en prudentieel toezichthouder financiële instellingen

Governance en risicobeheer

Het belang van een goede governance wordt terecht door de commissie vooropgesteld. Uitgangspunten zoals het borgen van de deskundigheid van de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen; het expliciet beleggen van de verantwoordelijkheid voor risk management in beide organen; en het behartigen van de belangen van alle stakeholders, zijn een noodzakelijk onderdeel van een goede governance.

De commissie benadrukt daarbij hoe essentieel de deskundigheid van bestuurders en commissarissen is en stelt jaarlijks verplichte bijscholing en een bankexamen voor. Dergelijke initiatieven sluiten goed aan op het door DNB ontwikkelde normenkader voor deskundigheidstoetsing, dat dit jaar gereed moet zijn. Nauwe betrokkenheid van de financiële sector is een noodzaak, ook om – zoals de commissie opmerkt – ervoor te zorgen dat bestuurders en commissarissen hun deskundigheid *blijven* behouden. Kennis verouderd; nieuwe ontwikkelingen vergen nieuwe deskundigheid of ervaring; wijzigingen in de samenstelling van Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen kunnen leiden tot een noodzakelijke aanvulling van deskundigheid. DNB hecht evenals de commissie dan ook zeer aan een periodieke inspanning om de deskundigheid op peil te houden. Dit zal nog meer dan voorheen een belangrijk onderdeel worden van het lopende toezicht.

DNB is daarbij ook voorstander van de door de commissie aanbevolen Risk Committee en Audit Committee binnen de Raad van Commissarissen, (naast een Honorerings- en Benoemingscommissie). Bij de aanbeveling ten aanzien van de minimum-omvang van de Raad van Commissarissen is het bovenal van belang dat commissarissen voldoende aandacht en tijd kunnen besteden aan hun commissariaat. De diversiteit aan taken en het aantal commissies binnen de Raad zijn eveneens van invloed op de ideale omvang van de Raad van Commissarissen. Dit wordt in het toezicht van DNB meegewogen.

Met het streven van de commissie naar een cultuur van openheid binnen de Raad van Commissarissen wordt ook voor de discussie *binnen de instellingen zelf* de juiste toon gezet. Openheid leidt tot meer discussie en een kritische houding richting de Raad van Bestuur. De door de commissie aanbevolen diversiteit, zowel in de Raad van Bestuur als in de Raad van

Commissarissen, draagt hieraan bij. Een Raad die diversiteit nastreeft, staat open voor verschillende meningen en kan dáárdoor tot een gedegen en afgewogen besluit komen. De commissie zet hiermee goede vervolgstappen op de eind vorig jaar gewijzigde Nederlandse Corporate Governance Code.

DNB verwelkomt eveneens de aandacht van de commissie voor het belang van moreel-ethisch handelen. Integriteit is van groot belang voor het functioneren van de financiële sector, zoals ook erkend in het integriteitstoezicht dat al geruime tijd speerpunt is in het kader van Visie DNB Toezicht 2006-2009. Een cultuur waarin integriteit leidend is voor het handelen binnen en buiten de onderneming wordt in grote mate bepaald door de waarden die een organisatie nastreeft en door de zichtbaarheid van deze waarden in het gedrag van het bestuur en de organisatie. DNB ontwikkelt thans een verder uitgewerkt beleidskader voor een integere bedrijfscultuur en zal hierover met de sector in overleg treden.

Op het gebied van risicobeheer heeft DNB altijd een geïntegreerde aanpak voorgestaan. De commissie Maas geeft duidelijke voorbeelden van factoren die bij deze aanpak moeten worden meegenomen, zoals de risico-bereidheid; de betrokkenheid van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen bij de risico-afweging, en een gedegen procedure bij de risicobeoordeling van nieuwe producten. Voorbeelden van overige factoren zijn ook de rol van risico-modellen (en afhankelijkheid daarvan), het uitvoeren van gedegen stress tests en het disclosure-beleid. DNB neemt de aanbevelingen van de commissie mee in haar lopende werkzaamheden en voor haar inbreng in (inter)nationale overlegorganen. De stevige positionering van de risicobeheer-functie is, zoals de commissie terecht aangeeft, nodig om voldoende tegenwicht te kunnen bieden aan commerciële functies. De functie van een Chief Risk Officer (CRO) in de Raad van Bestuur speelt daarbij een belangrijke rol mede ter accentuering van de benodigde scheiding van commerciële functies en risicobeheer.

Rol van de accountant

De commissie beveelt aan de relatie tussen de externe accountant, DNB en de onder toezicht staande bank te intensiveren. Ook deze aanbeveling onderschrijft DNB van harte; samen met het NIVRA is reeds gestart met het aanscherpen van het tripartiete overleg. DNB is van mening dat

een periodieke evaluatie door de externe accountant een essentieel onderdeel is van een goede governance.

Maatschappelijke rol banken

Beloningsbeleid

De commissie geeft een reeks aanbevelingen voor de beloningen van bankbestuurders, gericht op matiging en op voorkoming van ongewenste prikkelwerking. De commissie verdient lof voor de wijze waarop zij dit onderwerp ter hand heeft genomen en de sector achter zich heeft weten te scharen voor aanbevelingen die soms stevig afwijken van de huidige praktijk.

DNB en de AFM hebben onlangs principes voor beheerst beloningsbeleid gepubliceerd, gericht op alle bestuurders en werknemers in de gehele financiële sector. De aanbevelingen van de commissie ten aanzien van de beloningen voor bankbestuurders, voor zover gericht op het voorkomen van ongewenste prikkelwerking, liggen in lijn met deze principes en geven daar op een aantal punten een nadere invulling aan.

DNB juicht het toe dat de bancaire sector op deze wijze aan haar principes een concrete invulling geeft voor de specifieke doelgroep van bankbestuurders. Daarnaast is het, gezien de (relatieve) omvang van de variabele beloning van een deel van de medewerkers, ook van belang dat banken voor alle overige medewerkers tot een beloningsbeleid komen dat past binnen de DNB/AFM principes. De commissie geeft dit overigens zelf ook aan in haar aanbeveling dat de structuur van het totale inkomen van de bestuurders van de bank terug te zien moet zijn in de structuur voor de rest van het inkomensgebouw.

DNB zal toezien op de naleving van de principes voor beheerst beloningsbeleid. Op dit moment voert DNB een sectorbreed onderzoek uit naar de huidige beloningspraktijk bij 27 financiële ondernemingen, waaronder 15 banken. De resultaten uit dit onderzoek zullen door DNB worden gebruikt bij het verder uitwerken van de principes voor beheerst beloningsbeleid in nadere guidance voor de sector, welke later dit jaar zal verschijnen.

Toezicht en regulering

Toezicht

De financiële crisis heeft wereldwijd geleid tot een herbezinning op het bestaande toezichtinstrumentarium. De aanbevelingen van de commissie sluiten hier goed bij aan. Het grensoverschrijdende karakter van de financiële sector vraagt om internationale coördinatie bij het treffen van de juiste maatregelen. DNB werkt in internationaal verband, onder andere in het Bazels Comité, momenteel hard aan herziening van de reikwijdte en hoogte van de kapitaalseisen, en aan regelgeving over het gebruik van anticyclische buffers, waarbij de reserves die banken dienen aan te houden mee-ademen met de conjunctuur. Het maken van internationale afspraken is niet altijd een eenvoudig proces, maar de effectiviteit van het toezicht en het bewaken van het internationale karakter van het financiële verkeer staat of valt bij internationale coördinatie. De suggesties van de commissie ter versterking van het toezicht op nationaal niveau zijn zeer welkom en zullen worden meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe Visie DNB Toezicht 2010-2013.

Europese toezichtstructuur

DNB onderschrijft het belang dat de commissie ziet in de ontwikkeling richting een Europees toezichtmodel, in het bijzonder voor grensoverschrijdend opererende financiële instellingen. DNB neemt actief deel in de Europese discussie die momenteel hierover wordt gevoerd en ziet de voorstellen uit het rapport van de commissie De Larosière daarbij als een belangrijk vertrekpunt. DNB kan zich in de meeste aanbevelingen van de commissie, zoals de versterking van de rol van de Level 3 comités, het belang van macro-prudentieel toezicht en de rol van de ECB hierbij, goed vinden. De ontwikkeling richting Europees toezicht vereist wel dat er gewerkt wordt aan heldere Europese afspraken over de lastenverdeling bij financiële crises.

Depositogarantiestelsel

De commissie stelt voor de dekking onder het depositogarantiestelsel, wellicht stapsgewijs, op termijn terug te brengen van EUR 100.000 tot EUR 40.000-50.000. Deze aanbeveling zal naar verwachting niet gemakkelijk zijn te verwezenlijken. Volgens de recent aangepaste Europese richtlijn zal per 31 december 2010 in heel Europa een maximumdekking van EUR 100.000 gelden, tenzij eind 2009 zou blijken dat dit niet voor alle lidstaten gepast en financieel haalbaar is.

Tb/2009/00911/IH

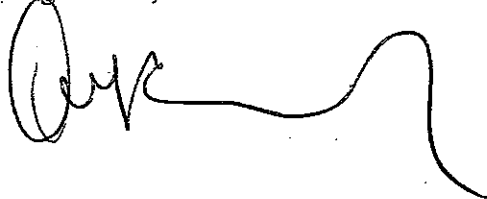
De hoge dekking beoogt het weghalen van gelden bij banken en verschuivingen daarvan tussen rekeningen in tijden van sterke stress te voorkomen.

Een andere aanbeveling van de commissie betreft vervanging van het huidige omslagstelsel door een verzekeringssystematiek. De aan het depositogarantiestelsel deelnemende banken zouden hierbij een premie betalen aan de overheid, die vervolgens uitkeert bij een beroep op het stelsel. Het is positief dat de commissie bereid is de *ex post* financiering van het huidige stelsel ter discussie te stellen, maar de voorgestelde systematiek maakt de overheid kwetsbaar en staat op gespannen voet met Europese regels aangaande ongeoorloofde staatssteun.

Toekomst banken Nederland

DNB deelt de visie van de commissie ten aanzien van de rol van de overheid in de financiële sector op lange termijn. Een financiële sector kan zijn maatschappelijke en economische rol het beste vervullen in een economische ordening waarbij de publieke autoriteiten zich beperken tot de rol van regelgever en toezichthouder. Een lange reeks aan praktijkvoorbeelden laat zien dat overheidseigendom van financiële instellingen zelden leidt tot betere uitkomsten en, integendeel, op termijn veelal leidt tot een inefficiënte allocatie van financiële middelen en welvaartsverlies. De huidige rol van de overheid als (gedeeltelijke) eigenaar van financiële instellingen wordt door DNB dan ook gezien als een tijdelijke maatregel gericht op het herstellen van de financiële stabiliteit. DNB is momenteel in samenwerking met het ministerie van Financiën en externe adviseurs met een grondig onderzoek bezig naar de toekomst van de financiële sector in Nederland. De ideeën van de commissie, bijvoorbeeld met betrekking tot de verschillende *business models* (zoals universele banken en zakenbanken) komen daarbij ook aan de orde.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large initial 'D' followed by a series of loops and a long horizontal stroke.